

Spríevodca zmenami vo vzdelávacích oblastiach

vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

Náboženská výchova / náboženstvo

Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku

Autorka: Dana Naďová

1. Aké zmeny prinášajú nové vzdelávacie štandardy?

1.1 Zmeny v štruktúre vzdelávacej oblasti

Základné vzdelávanie má deväť ročníkov, ktoré sú usporiadané do troch navzájom na seba nadväzujúcich cyklov:

1. cyklus (1. - 3. ročník) – uvádzanie do gramotnosti,
2. cyklus (4. – 5. ročník) - zvládnutie základov gramotnosti,
3. cyklus (6. – 9. ročník) – rozvinutá gramotnosť.

Vyučovanie v 1. a 2. cykle bude prebiehať vo vzdelávacích oblastiach, ale *náboženská výchova* a *etická výchova* sa bude vyučovať ako samostatný predmet. V 3. cykle podľa možnosti školy môže prebiehať vo vzdelávacích oblastiach alebo ich častiach, alebo tak ako v súčasnosti podľa jednotlivých predmetov.

Vzdelávacia oblasť *Človek a hodnoty* z iŠVP (2015) je v novom ŠVP (2023) integrovaná do vzdelávacej oblasti *Človek a spoločnosť*, spolu s etickou výchovou, dejepisom, geografiou a občianskou náukou. Tieto predmety sa navzájom prepájajú a je v nich **posilnená oblasť postojov a hodnôt** naprieč všetkými predmetmi. Školy získavajú flexibilitu a možnosť **zaradiť učivo do jednotlivých ročníkov v rámci cyklov**, prispôbiť vzdelávanie potrebám školy a miestnym špecifikám. Vzdelávacia oblasť má spoločné ciele, ktoré sa viažu na výkonové štandardy. Obsahové štandardy majú činnostný charakter, nie sú formulované ako súbor pojmov. Pozornosť je venovaná **aktuálnym otázkam a žiakom blízkym témam a výzvam** spojených so životom, ako napríklad environmentálne témy, etické dilemy, kritický prístup k médiám a pod.

- *Náboženská výchova* (ďalej ako NAV) sa na štátnych a súkromných školách bude vyučovať ako **samostatný predmet**, tak ako v súčasnosti, vzhľadom na alternáciu predmetu s etickou výchovou (ďalej ako ETV).
- Vyučovacie predmety *ETV* a *NAV* sa vyučujú ako povinne voliteľné predmety. Žiak si vyberá, či bude navštevovať *ETV* alebo *NAV*. Vybraný predmet navštevuje žiak počas celého školského roka.
- Hodinová dotácia na vyučovanie *NAV* je na štátnych a súkromných školách 1h/týždenne v každom ročníku. V cirkevných školách je *NAB* povinným predmetom a spravidla je dotované 2 h/týždenne.

1.2 Charakteristika, zameranie a ciele vzdelávacej oblasti

Základným východiskom vzdelávacej oblasti *Človek a spoločnosť* je odkryvanie a rozvíjanie vzťahu žiakov k ľudskému svetu, k sociálnym, historickým, kultúrnym, prírodným, morálnym a náboženským fenoménom.

Žiaci sa vo vzdelávacej oblasti stretávajú s prírodnou zložkou, ale aj so spoločensko-vednou zložkou. Tieto sa vzájomne prelínajú a žiak sa postupne učí nielen pozorovať svet, ale aj skúmať, orientovať sa v ňom, hodnotiť ho a na základe toho aj prospešne konať.

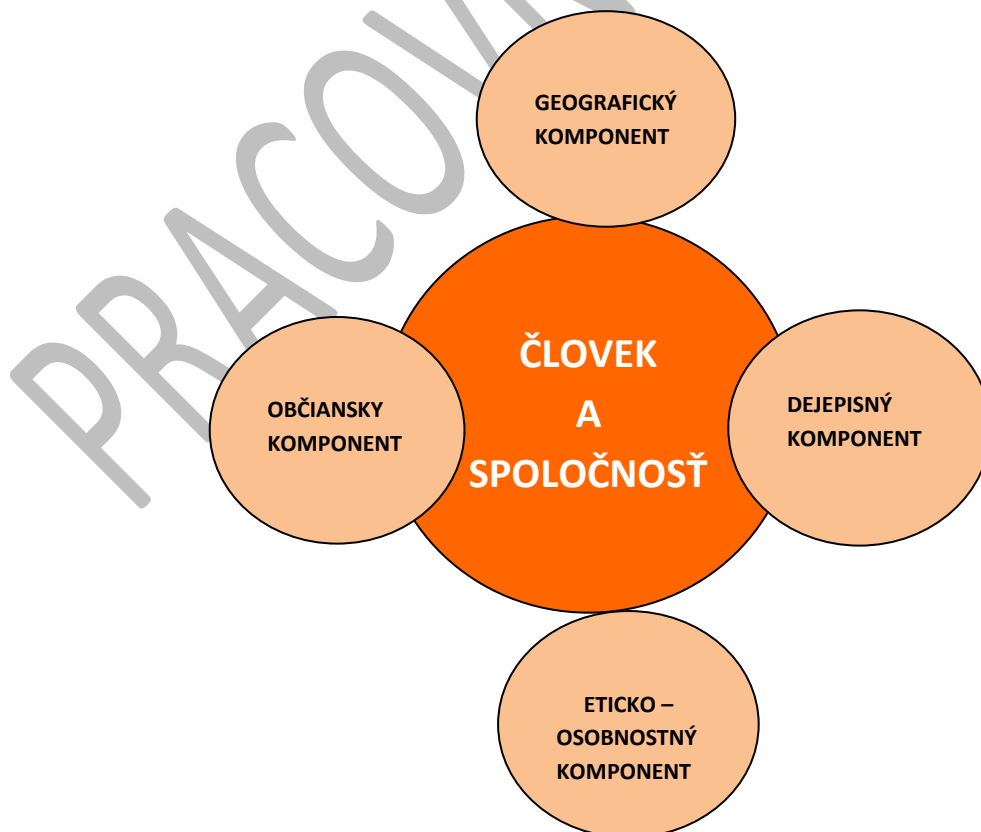
Vzdelávacia oblasť *Človek a spoločnosť* obsahuje štyri komponenty, ktoré spolu súvisia a vzájomne sa dopĺňajú a prelínajú v jednotlivých predmetoch.

Geografický komponent – prostredie, v ktorom ľudia existujú a s ktorým sa navzájom ovplyvňujú. Môže byť: blízky a vzdialený, osobný a spoločenský, súkromný a verejný, kultúrny a prírodný, sekulárny a sakrálny.

Dejepisný komponent – vnímanie času v spätosti s minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou. Poznávanie minulosti umožňuje orientovať sa v prítomnosti a prevziať zodpovednosť za budúcnosť.

Občiansky komponent – komponent, v ktorom žiaci spoznávajú medziľudské vzťahy, vnímajú úlohu hodnôt a sociálnych noriem, význam a chod rôznych inštitúcií a nevyhnutné podmienky pre sociálny a ekonomický vývoj. Patrí sem aj výchova k aktívnemu občianstvu, rešpektovanie princípov slobody a demokracie a ochrana ľudských práv.

Eticko – osobnostný komponent – osobnostný a morálny rozvoj žiaka, s dôrazom na uvedomovanie si, prijatie a rozvíjanie vlastnej identity vo vzťahu k druhým ľuďom a prírode. Súčasťou tohto komponentu je kultivovanie charakteru, morálnych (etických) a duchovných kvalít žiakov, religiózneho vedomia a náboženského presvedčenia.

Obrázok 1: Komponenty vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť

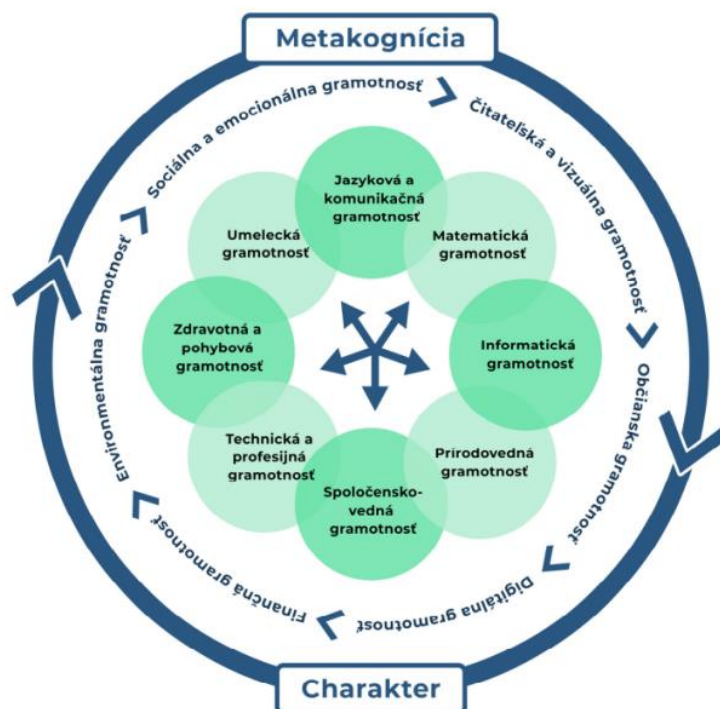
Eticko – osobnostný komponent je samostatným komponentom v predmete *človek a spoločnosť*, ale zároveň ponúka obsahy aj pre predmety *ETV* a *NAV/NAB*.

Predmet NAV/NAB je sýtený obsahom eticko – osobnostného komponentu, v ktorom ide hlavne o osobnostný a sociálny rozvoj žiaka, morálny rozmer, uvedomenie si prijatia/odmietnutia, rozvíjanie vlastnej identity, vzťah k Bohu, medziľudské vzťahy, vzťah k celému stvoreniu. Súčasťou tejto kategórie je aj kultivovanie charakteru, duchovných a etických hodnôt, náboženského presvedčenia (religiozity).

Do tohto komponentu v rámci *NAV/NAB* môžeme zaradiť témy týkajúce sa hodnoty života - prosociálnosť a charakter, empatie, prežívanie svojej viery, morálne uvažovanie, medzináboženský dialóg, environmentálnu zodpovednosť, zodpovednosť za vlastné konanie a iné.

1.3 Doménové a prierezové gramotnosti a ich vzťah k NAV

Štátny vzdelávací program definuje nasledovné doménové a prierezové gramotnosti pre všetky vzdelávacie oblasti.

Obrázok 2: Mapa doménových a prierezových gramotností v základnom vzdelávaní

Súčasťou sú aj dva nadpredmetové koncepty:

Metakognícia - reflektovanie vlastného potenciálu a jeho rozvoj v procese vyučovania.

Charakter – posilňuje zameranie na rozvíjanie hodnotovo – kultúrneho rámca osobnosti žiaka.

Predmet *NAV/NAB* má spoločný eticko-hodnotový rozmer s predmetom *ETV* a prispieva k integrálnej edukácii na základných školách. Môžeme ju zaradiť do spoločensko – vednej gramotnosti. V predmete *NAV/NAB* definujeme aj **náboženskú gramotnosť**, ktorá je dominantnou gramotnosťou v tomto predmete.

Náboženskú gramotnosť sa chápe ako komplexná schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo a vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru.

Dôležité miesto bude má aj jazyková a komunikačná gramotnosť k vyjadreniu myšlienok, postojov a názorov žiakov, spoločensko - vedná gramotnosť a prírodovedná gramotnosť v otázkach vedy a viery, ekológie a starostlivosti o svet, v ktorom žijeme, zodpovednosť v spoločnosti, toleranciu a akceptovanie iného názoru. Nakoľko sa predmet NAV/NAB venuje aj hudobnej, výtvarnej a dramatickej stránke, u žiakov rozvíja aj umeleckú a pohybovú gramotnosť. Všetky spomenuté gramotnosti sa dajú využívať aj v predmete NAV/NAB, podľa definovania cieľa vyučovania, výkonovej a obsahovej dimenzie.

Gradačná postupnosť náboženskej gramotnosti

1. cyklus	Hlavným cieľom je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti . Žiaci vnímajú jedinečnosť človeka a svoje miesto v rodine, vedia vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou. Žiaci poznajú základnú štruktúru Biblie a dôležité etapy života Ježiša Krista, ktorého vnímajú ako Spasiteľa a ako priateľa a porovnávajú svoje správanie s Božími prikázaniami. Žiaci chápu modlitbu ako vyjadrenie dôverného vzťahu s Bohom, vedia formulovať jednoduché modlitby, rozpoznávajú chrámy kresťanských vierovyznaní a vnímajú ich ako priestor modlitby a úcty a slávenia bohoslužby.
2. cyklus	Hlavným cieľom je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti . Žiaci vnímajú svoje dary a talenty a vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a blížnemu.

	Identifikujú Bibliu ako literárne dielo aj ako Božie slovo a orientujú sa v nej, skúmajú posolstvo o stvorení sveta, chápu charakteristiku Boha v troch osobách a vedia ju vyjadriť, a osvojujú si rôzne formy modlitby ako súčasť ich náboženského života. Žiaci vedia rozlíšiť jednotlivé liturgické obdobia ako aj jednotlivé sviatosti. Vedia pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.
3. cyklus	Hlavným cieľom je prehĺbiť náboženskú gramotnosť . Žiaci vedia reflektovať svoje predstavy o Bohu a zaujať osobný postoj voči otázkam kresťanskej viery aj v kontexte iných náboženstiev. Žiaci vedia poukázať na aktuálnosť Svätého písma, zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a prepojiť Ježišovo posolstvo o kráľovstve s vlastným životom. Žiaci rozlišujú rôzne etapy šírenia kresťanstva a charakterizujú cirkev a jej úlohu v súčasnosti, pričom vedia zaujať osobný postoj k cirkvi a možnosť zapojiť sa do činnosti miestnej cirkvi. Žiaci rozlišujú význam jednotlivých sviatostí, reflektujú svoje hodnoty, vedia si zostaviť vlastný rebríček hodnôt, konfrontujú svoj život s Desatorom a uvažujú nad svojim životom ako o osobnom povolaní vo vzťahu k sebe, k druhým a ku prostrediu.

1.4 Výkonové a obsahové štandardy

Obsahové štandardy predstavujú obsah predmetu, predispozície k dosiahnutiu výkonových štandardov. Súčasný obsahové štandardy obsahujú činnosti a pojmy, ktoré sa viažu ku obsahovým komponentom.

Pre *NAV* a *NAB* nie sú definované samostatné pojmy, ale pojmy v spojitosti s činnostným slovesom. Príklad porovnania obsahových štandardov iŠVP (2015) a [ŠVP](#) (2023):

iŠVP (2015)	ŠVP (2023)
Rodina, rodinné vzťahy, domov, 4. Božie prikázanie, úcta k starším, pozemský a nebeský domov a pod. (1. ročník)	Vnímanie svojho miesta v rodine, budovanie vzťahov v rodine, vzájomná komunikácia. (1. cyklus)

<p>Ježišovo verejné pôsobenie, kázeň, podobenstvá, ochota odpúšťať, dobročinnosť, súcit s trpiacimi, Zacheus, Ježiš a Samaritánka, uzdravenia, viera v Ježišovu moc, prosba, vďačnosť, Ježišove divy, Jairova dcéra a pod.</p> <p>(3. ročník)</p>	<p>Poznanie potreby Ježišovej lásky k človeku aj svetu a potrebu odpustenia hriechov v živote človeka.</p> <p>Objavovanie moci Ježiša Krista na základe zázrakov a uzdravení.</p> <p>(1. cyklus)</p>
---	--

Výkonové štandardy – zahŕňajú tri oblasti:

- Úroveň spôsobilostí – ako používame to, čo vieme.
- Postoje (charakter) – ako sa správame.
- Metaučenie – ako reflektujeme a nastavujeme myseľ k progresu.

V iŠVP (2015) boli výkonové štandardy konkrétnejšie formulované (jednoznačné) a bolo ich definovaných viac ako ŠVP (2023). V súčasných štandardoch sú širšie formulované. Príklad porovnania výkonových štandardov iŠVP (2015) a [ŠVP \(2023\)](#):

iŠVP (2015)	ŠVP (2023)
<p>Vysvetliť význam domova. Definovať rodinu. Zhodnotiť význam domova ako Božieho daru. Rozpoznať vzťahy v rodinách.</p> <p>(1. ročník)</p>	<p>Zdôvodniť význam vzťahov v rodinách, spoločenstve a cirkvi.</p> <p>(1. cyklus)</p>
<p>Prerozprávať chronologicky udalosti utrpenia a smrti Pána Ježiša. Vysvetliť, prečo je obeť Pána Ježiša dokonalá. Vyjadriť rozpoloženie Pána Ježiša v Getsemane. Vyrozprávať udalosti vzkriesenia. Porovnať ľudské a Božie dielo.</p>	<p>Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta, ale aj osobného priateľa. Posúdiť hĺbku Ježišovej lásky a odpustenia hriechov.</p> <p>(1. cyklus)</p>

<p>Zhodnotiť, že Pán Ježiš má moc aj nad chorobami, s ktorými si človek neporadí. Identifikovať podobnosť odpúšťajúcej lásky u pozemského a nebeského Otca. (1. ročník)</p>	
---	--

Predmet *NAV a NAB* rozvíja náboženskú gramotnosť cez **päť obsahových komponentov**, ktoré sú **spoločné pre všetky tri cykly**:

- **Boh a človek** reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.
- **Ježiš Kristus** umožňuje žiakom poznať osobnosť Ježiša Krista v historickom kontexte, Ježišovu lásku a jeho dielo spásy. Pochopiť zmysel jeho obete na kríži pre ľudstvo a osobne pre každého človeka. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve a vytvoriť si osobný vzťah s Ježišom.
- **Sväté Písmo** otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a uvedomiť si jeho oslobodzujúcu silu a význam pre vlastný život a porozumieť rôznym formám prístupu k Biblii.
- **Cirkev a sviatosti** pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločenstve, predstavuje univerzálnosť cirkvi i jej spásonosné poslanie poskytovať vo sviatostiach znaky spásy pre každého veriaceho človeka.
- **Kresťanský život** ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám.

V iŠVP (2015) bolo učivo rozdelené na tematické celky v každom ročníku. Tematické celky obsahovali témy, ktoré boli spravidla rozdelené na celý školský rok (33 vyučovacích hodín). Tematické celky boli v každom ročníku odlišne definované.

iŠVP (2015)	ŠVP (2023)
1. Človek a spoločnosť. Ja a svet. 2. Boh a Jeho stvorenie. 3. Záchranca pre svet. 4. Som Božie dieťa. (1. ročník)	1. Boh a človek 2. Ježiš Kristus 3. Písmo sväté 4. Cirkev a sviatosti 5. Kresťanský život (1. cyklus)
1. Kniha života. 2. Vzťah medzi Pánom Bohom a človekom. 3. Doba sudcov. 4. Doba kráľov. 5. Proroci. 6. Prorok ohlasuje príchod Mesiáša. (2. ročník)	
1. Ježišovo verejné pôsobenie. 2. Pán Ježiš mení životy ľudí. 3. Pán Ježiš vyučuje. 4. Pán Ježiš uzdravuje. 5. Pán Ježiš robí divy. 6. Pán Ježiš hovorí o sebe. 7. Ježišovo dielo vykúpenia. 8. Cirkev je miesto, kde patrí aj ja. (3. ročník)	

1.5 Tematické dni

Predmet NAV nenavštevujú všetci žiaci školy (alternácia s ETV). Tematické dni primárne rozvíjajú prierezové gramotnosti a časť obsahu VO Človek a spoločnosť. Tu je dôležitá úzka spolupráca vyučujúceho NAV s vedením školy, resp. vyučujúcimi v oblasti *Človek a spoločnosť*.

V predmete NAV na cirkevných školách si tematické dni zvolí vedenie školy s vyučujúcimi na základe cieľov vyučovania (cieľov tematických dní). Nakoľko je na cirkevných školách náboženstvo povinným predmetom, tematické dni môžu byť obohatením vyučovania v škole.

1.6 Porovnanie zmien ŠVP (2023) a súčasným iŠVP (2015)

	ŠVP (2023)	iŠVP z roku 2015
--	------------	------------------

Predmet NAV/NAB	Súčasť vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť	Súčasť vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty
Formy vyučovania predmetu	Predmet NAV/NAB môže byť integrovaný do iných foriem vzdelávania , napr. tematické dni, projektové alebo blokové vyučovania a pod.	Vzdelávanie prebiehalo spravidla ako samostatné vyučovacie jednotky (hodiny), zvlášť na štátnych a súkromných školách.
Ciele vzdelávania	Ciele vzdelávania sú definované vo vzdelávacej oblasti , ktoré sú spoločné pre všetky predmety v danej vzdelávacej oblasti. Tie sú potom bližšie špecifikované v konkrétnych predmetoch. Ciele vzdelávania v NAV/NAB sú spoločné pre všetky registrované cirkvi .	Každý predmet mal definované svoje ciele vzdelávania, osobitne pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie.
Vzdelávacie štandardy	Obsahový štandard – je rozložený do vzdelávacích komponentov, ktoré sú rovnaké vo všetkých troch cykloch a ktoré sa v každom cykle gradačne rozvíjajú. Výkonový štandard – obsahuje úroveň spôsobilostí, postoje a metaučenie.	Obsahový štandard – súbor pojmov, ktoré sa viažu k danému tematickému celku. Tematické celky boli odlišné na 1. a 2. stupni. Výkonový štandard - definoval úroveň výkonov, ktoré má žiak zvládnuť v danom tematickom celku.
Prierezové témy/prierezové gramotnosti	Prierezové gramotnosti sa rozvíjajú naprieč celou vzdelávacou oblasťou a sú zakomponované do štandardov.	Do obsahu vyučovania boli zakomponované prierezové témy, a záležalo od učiteľa, ako ich integroval do obsahu vzdelávania.

2. Ako „čítať“ vzdelávacie štandardy?

Vzdelávacie štandardy NAV/NAB Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku obsahujú charakteristiku vzdelávacieho predmetu, ktorý je definovaný ako „...špecifický priestor, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju náboženskú gramotnosť a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu.“

Všetky registrované cirkvi ktoré vyučujú predmet NAV/NAB sa zhodli na spoločných cieľoch, rozdelení obsahu vyučovania do **piatich komponentov** so svojim vlastným obsahom

charakteristickým pre danú konfesiu. Znamená to teda, že charakteristika vyučovania *NAV/NAB* a štruktúra obsahového komponentu je rovnaká. Jednotlivé cirkvi sa líšia len špecifickým obsahom v jednotlivých komponentoch podľa učenia cirkvi, prípadne tradícií.

Spoločné ciele pre všetky cirkvi:

1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť.
2. Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie.
3. Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním.
4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia.
5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom.

Spoločné obsahové komponenty:

1. Boh a človek
2. Ježiš Kristus
3. Písmo sväté
4. Cirkvi a sviatosti
5. Kresťanský život

Príklad gradácie cieľov a prepojenosť štandardov

Cieľ vzdelávania v 1. cykle: *Vyjadriť jedinečnosť človeka.*

V 1. cykle cieľ vzdelávania môžu žiaci naplniť v obsahovom komponente *Boh a človek*. Žiaci budú hľadať svoje miesto v rodine, vnímajú vieru ako súčasť človeka, uvedomujú si dôležitosť modlitby ako vzťahu s Pánom Bohom. V komponente *Kresťanský život* si uvedomujú potrebu človeka žiť v spoločenstve, v ktorom sa človek prejavuje svojim správaním, učí sa rozlišovať medzi morálne správnym a nesprávnym konaním, vníma potreby druhých ľudí a je vedený k vzájomnej pomoci a rešpektu.

Cieľ vzdelávania v 2. cykle: *Vnímať jedinečnosť človeka.*

V 2. cykle v komponente *Boh a človek* žiaci už poznajú určité biblické dejiny Izraela, v ktorých sa zoznámili s postavami a ich vzťahom k Bohu, na príkladoch vidia aký vzťah mali ľudia k Pánu Bohu a ako Boh konal v ich živote. V tomto vzťahu k Bohu a k svetu sú aj oni pozývaní a môžu ho rozvíjať. V komponente *Cirkev a sviatosti* si hľadajú miesto v spoločenstve cirkví, kde je každý jedinečný a každý môže mať v nej svoje poslanie. V komponente *Kresťanský život* vnímajú svoje dary a talenty ako dary od Boha, uvedomujú si, že každý človek je jedinečný a potrebný. Svoje dary a talenty môžu využívať nielen na svoj prospech, ale aj na prospech druhých ľudí. Učia sa komunikovať s Pánom Bohom v modlitbe, ktorá je prejavom viery človeka.

Cieľ vzdelávania v 3. cykle: *Interpretovať jedinečnosť a dôstojnosť človeka na základe kresťanského posolstva. Identifikovať, čo znamená byť kresťanom.*

V 3. cykle v komponente *Boh a človek* majú žiaci rozšírené poznanie historických udalostí Starej zmluvy a Novej zmluvy. Poznajú pojem „hriech“ a jeho následky, vedia ho charakterizovať. Poznajú obeť Ježiša Krista a jej zmysel pre veriaceho kresťana. V komponente *Cirkev a sviatosti* poznajú históriu vzniku cirkvi a jej úlohy. Vie, čo sú sviatosti a aký majú význam pre život kresťana. V komponente *Kresťanský život* porovnávajú čo je Zákon a čo je evanjelium. Rozlišujú Boží zákon (Desatoro) a konfrontujú ho so svetom, prípadne s inými pohľadmi na svet. Porovnávajú kresťanské náboženstvo a jeho prejavy s inými náboženstvami alebo náboženskými spoločnosťami. Vnímajú a porovnávajú iné názory a postoje oproti ich vlastným. Vytvárajú si vlastný rebríček hodnôt, zamýšľajú sa nad svojimi potrebami v duchovnej oblasti, plánujú si svoju budúcnosť.

	1. cyklus	2. cyklus	3. cyklus
Cieľ cyklu	Vyjadriť jedinečnosť človeka.	Vnímať jedinečnosť človeka	Interpretovať jedinečnosť a dôstojnosť človeka na základe kresťanského poslania. Identifikovať, čo znamená byť kresťanom.
Komponent Boh a človek	Výkonový štandard Vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť človeka. Zdôvodniť hodnotu človeka ako jedinečného Božieho stvorenia. Vnímať druhých ľudí s rešpektom a oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých.	Výkonový štandard Vyjadriť a rozvíjať svoj vzťah k Bohu a svetu.	Výkonový štandard Posúdiť dôsledky hriechu v živote človeka a spoločnosti, charakterizovať skutočný a dedičný hriech.
	Obsahový štandard - vnímanie viery ako dôležitej súčasti ľudského života; - uvedomenie si dôležitosti modlitby ako vzťahu s Pánom Bohom; - vnímanie svojho miesta v rodine, budovanie vzťahov v rodine, vzájomná komunikácia.	Obsahový štandard - uvedomenie si významu Božieho konania vo vzťahu k človeku a jeho zlyhaniu.	Obsahový štandard - identifikovanie človeka ako Božie stvorenie a jeho jedinečnosť; - predstavenie Božieho plánu na záchranu človeka.
Komponent Cirkev a sviatosti	Výkonový štandard —	Výkonový štandard Vyjadriť svoj vzťah k cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto.	Výkonový štandard Posúdiť hodnotu sviatostí vo svojom živote, vysvetliť ich význam v živote kresťana.
	Obsahový štandard —	Obsahový štandard - získanie poznatkov o vzniku cirkvi a jej poslaní	Obsahový štandard - získanie vedomostí o sviatostiach a ich zmysle v živote kresťana, zasľúbenie milosti a odpustenia hriechov.

	<p>Výkonový štandard Vnímať potreby druhých ľudí a prejavíť im ochotu pomôcť. Argumentovať voľbu medzi morálne správnym a nesprávnym konaním.</p>	<p>Výkonový štandard Vytvoriť vlastné modlitby a interpretovať ich. Vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a konkretizovať ako ich dokážu využiť aj pre iných. Posúdiť dôležitosť svojho konania a správania vo vzťahu k Bohu a svojom spoločenstve. Vyjadriť svoju vieru a jej význam v osobnom živote rôznymi spôsobmi, napríklad ako prejavy lásky a odpustenia svojim blízkym.</p>	<p>Výkonový štandard Zdôvodniť význam Zákona a evanjelia v živote kresťana. Posúdiť vlastný rebríček hodnôt. Diskutovať o zmysle života, plánovať si budúcnosť. Porovnať a vyjadriť svoj názor a postoj k iným ľuďom.</p>
Komponent Kresťanský život	<p>Obsahový štandard - uvedomenie si potreby žiť v spoločenstve s Bohom a svojimi blíždnyimi; - uvedomenie si prejavy vlastného správania a konania a jeho dôsledky pre nás a našich blízkych.</p>	<p>Obsahový štandard - komunikovanie s Bohom prostredníctvom modlitby v rôznych formách, poznanie Modlitby Pánovej a jej prosieb; - uvedomenie si potreby byť tu pre iných, pomáhať svojim blízkym; -rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky nielen na osobu človeka, ale aj okoliu v ktorom žije.</p>	<p>Obsahový štandard - porovnávanie významu Zákona a evanjelia v Biblii; -vytvorenie si vlastného rebríčka hodnôt a zamýšľanie sa nad osobným životom a jeho smerovaním; -orientovanie sa vo vlastných potrebách v duchovnom raste; - vytváranie si etických postojov na základe kresťanských hodnôt (Desatora) a diferencovanie hodnôt iných ľudí a spoločenstiev ; -formovanie svojho postoja k Bohu a spoločenstvu ľudí, akceptovanie/prijímanie iných ľudí a spoločenstiev s inými hodnotami a vierovyznaním.</p>

3. Ako pracovať so vzdelávacími štandardami pri tvorbe učebných osnov?

Evanjelická NAV a NAB je **špecifickým predmetom**, iným ako vyučovanie vedomostných predmetov, kde sa postupne žiak stretáva v každom cykle s postupnou zložitou, gradáciou. V niektorých témach je **charakteristická zložitosť už v jadre**. Napríklad čo je hriech, odpustenie, modlitba a pod. Nájdeme témy, ktoré môžeme v cykloch gradovať, jedná sa skôr o kognitívne poznatky, ktoré môžu v cykloch narastať.

Ako príklad môžeme uviesť komponent *Cirkev a sviatosti*. V 1. cykle je vo výkonovom štandarde požadované, aby žiak **pomenoval čo je cirkev**, ktoré sviatky vychádzajú z kresťanstva (jedná sa hlavne o Vianoce, Veľkú noc), prečo kresťania slávia nedeľu ako sviatočný deň. V obsahovom štandarde ideme postupne – od rodiny, miesta kde žiak vyrastá cez cirkevný zbor ktorý sa nachádza v mieste jeho bydliska, prípadne ktorý navštevuje, čo sa tam nachádza a pod. Nakoľko kresťania slávia nedeľu ako sviatočný deň, postupujeme od najjednoduchších vecí ktoré charakterizujú kresťanov po zložitejšie. V prvom cykle sa venujeme aj sviatosti krstu svätého, kde je predpoklad, že väčšina žiakov je pokrstených a krstom patria aj do veľkej Božej rodiny – cirkvi.

V 2. cykle žiaci upevňujú a **rozširujú svoje poznatky o cirkvi a jej vzniku z biblických histórií**. Téma úzko súvisí s komponentom Ježiš Kristus, ale aj kresťanský život a témy sa navzájom prelínajú, resp. môžu sa objavovať aj v iných komponentoch. V 2. cykle sa žiak zoznamuje s oboma sviatosťami, aj s Krstom svätým, aj s Večerou Pánovou s vysvetlením čo sú sviatosti a aký majú v živote kresťana význam. Zoznamuje sa so základnými symbolmi a ich vysvetlením.

V 3. cykle učivo graduje, keď žiak okrem charakterizovania cirkvi a sviatostí **poznáva osobnosti ktoré v cirkvi pôsobili a ovplyvnili ju**, ich konanie a dopad ich konania nielen na cirkev, ale aj spoločnosť. Využívame medzipredmetové vzťahy s dejepisom, geografiou, hudobnou výchovou. Vychádzame pritom z ranej cirkvi, cez stredovek, rozdelenie cirkvi, reformáciu, vznik cirkvi na našom území, vznik cirkevných zborov až po súčasnosť. V otázke sviatostí už nielen o vymenovanie sviatostí, ich význam a symboliku, ale už diskusia o ich dôležitosti, o milosti a odpustení a významnom postavení veriaceho človeka. V tomto veku žiaci, ktorí sú

aktívnymi členmi cirkevných zborov absolvujú prípravu ku konfirmácii a práve v 3. cykle prehlbujú poznatky o Bohu, priznávajú sa k viere a pristupujú k sviatosti Večere Pánovej.

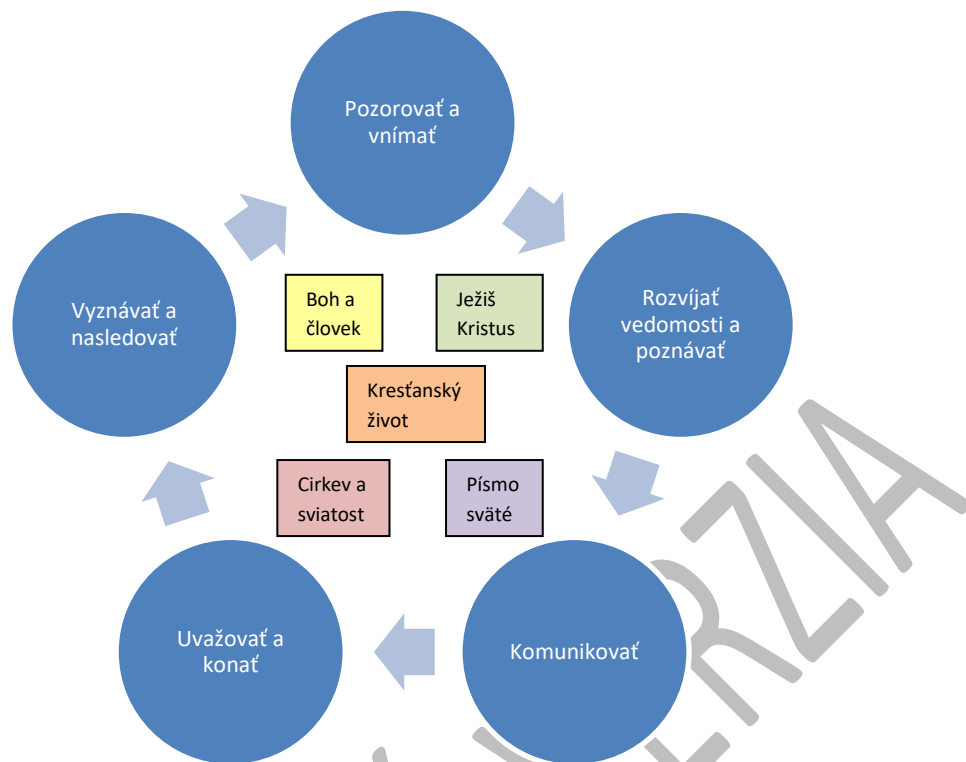
Pri tvorbe osnov v skupinách žiakov z jedného ročníka je možné vytvoriť samostatné ročníkové učebné osnovy, kde sa z cyklu vyberú jednotlivé výkonové štandardy a obsahové štandardy tak, aby sa dosiahli ciele cyklu, prípadne sa stanovia ďalšie ciele, ktoré chce vyučujúci so žiakmi dosiahnuť. Takýmto spôsobom môže vytvoriť učebné osnovy vo všetkých troch ročníkoch v 1. cykle. Tento spôsob bude možný na cirkevných evanjelických školách, pretože sa všetci žiaci zúčastňujú vyučovania NAB, alebo na ostatných školách s vytváraním skupín žiakov z jedného ročníka.

V prípade spájania ročníkov do skupín (napríklad od 1. po 3. ročník) je možné vytvoriť si učebné osnovy, ktoré tiež budú dosahovať ciele cyklov, výkonové štandardy a následne aj obsahové štandardy, pričom je možné doplniť ich o rôzne špecifiká v regiónoch, kde sa bude NAV vyučovať. Nakoľko spájanie žiakov je bežnou praxou na štátnych a súkromných školách s menším počtom žiakov prihlásených na evanjelickú NAV, odporúča sa podľa zloženia skupiny žiakov zohľadniť ich vek a mentálnu úroveň.

Obsahové komponenty *Boh a človek, Ježiš Kristus, Písmo sväté, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život* pomenávajú kľúčové obsahy evanjelického náboženstva. Obsahové komponenty sa v jednotlivých cykloch špecifikujú cez obsahové štandardy, ktoré sa postupne v ďalších cykloch prehlbujú. Výkonovým štandardom zodpovedajú zvyčajne viaceré obsahové štandardy, to znamená, že žiaci nadobúdajú výkonový štandard v rámci jedného cyklu na konci viacerých súvisiacich obsahov.

Výkonové štandardy môžeme zhrnúť do činností:

- **Pozorovať a vnímať** náboženskú skutočnosť.
- **Rozvíjať** náboženské **vedomosti a poznanie**.
- **Chápať** náboženskú reč a jazyk a **komunikovať** ním.
- **Uvažovať a konať** podľa vlastného náboženského presvedčenia.
- **Vyjadriť svoju vieru** nábožensky motivovaných konaním a životom – **vyznávať a nasledovať**.

Obrázok 3 : Grafické znázornenie obsahových komponentov a výkonových štandardov

Predmet NAV má viaceré špecifiká. V prvom rade sú žiaci na rôznych úrovniach poznania a prežívania svojej viery, pochádzajú z rodinného prostredia, ktoré môže žiť aktívnym kresťanským životom a zapája sa do rôznych aktivít a činností cirkvi a cirkevných zborov, žiaci môžu mať vedomosti z rôznych oblastí náboženstva, prežívajú svoju vieru, vedia čo je modlitba a ďalšie základné prvky náboženského života. Na druhej strane môžeme mať na vyučovaní žiakov, ktorí sa prvýkrát zoznamujú s novými pojmami a vzťahmi, o Bohu a náboženstve majú nízku úroveň poznania, často vnímajú túto oblasť len ako tradíciu rodiny a povinnosť.

Ďalšou skutočnosťou s ktorou treba počítať na vyučovaní náboženskej výchovy je možnosť výberu chodiť na predmet NAV alebo ETV. V školách, kde počet prihlásených nie je dostatočný, riaditeľ školy môže spájať žiakov do skupín, čo je tiež ďalším problémom, s ktorým sa vyučujúci musí vyrovnávať a prispôbiť si svoj obsah vzdelávania pre danú skupinu žiakov. V cirkevných školách je situácia iná, žiak povinne navštevuje NAB v rozsahu spravidla 2 hodiny týždenne, kde sa učivo rozširuje a prehľbuje, pričom je zachovaná rovnaká štruktúra učebných osnov.

1.1 Vzdelávacie štandardy a osnovy pre 1. cyklus

Vzdelávacie štandardy 1. stupňa základných škôl (primárne vzdelávanie) sa rozdeľujú do dvoch cyklov. Podľa usporiadania ročníkov v jednotlivých cykloch sú usporiadané aj ciele vzdelávania, obsahové a výkonové štandardy v NAV/NAB.

1. cyklus (1. až 3. ročník)

V prvom cykle sa žiak začína zaoberať novými pojmami a vzťahmi, ktoré sú súčasťou vzdelávania v NAV/NAB. Hovoríme o začiatkoch náboženskej gramotnosti. Žiaci sa zoznamujú so základnými pojmami v oblasti náboženstva, prechádzajú poznaním o svojej jedinečnosti, svojim miestom v rodine a okolí v ktorom žijú, do ktorého spadajú aj vzťahy s najbližšími, spolužiakmi a okolitým svetom. Uvedomujú si prostredie a prírodu v ktorej žijú, sú vedení k zodpovednosti za ňu a jej ochrane. V ďalšej oblasti sa zoznamujú s Písmom svätým a dôležitými etapami života Ježiša Krista. V tejto časti treba vnímať vyučovanie v súlade so sviatkami kalendárneho alebo aj cirkevného roka (Vianoce, Veľká noc, prípadne iné), ktoré majú pre kresťanov hlbší význam. Žiaci sa zoznamujú s miestom schádzania sa kresťanov, chrámom a poslaním cirkvi. V oblasti kresťanského života sa zoznamujú s modlitbou a jej významom v živote človeka.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

Na konci 1. cyklu žiaci dokážu:

1. Vyjadriť jedinečnosť človeka.
2. Oboznámiť sa so základnými otázkami kresťanskej viery v Boha.
3. Dokážu chápať kresťanskú vieru v trojjediného Boha.
4. Komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k nemu.
5. Podat' základný opis príbehu o Ježišom narodení, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní.
6. Vedia opísať, ako sa Ježiš stretával s ľuďmi.
7. Vedia opísať základnú štruktúru Biblie.
8. Dokážu pomenovať základné prvky biblického rozprávania o Bohu.
9. Dokážu opísať miestne spoločenstvo ako cirkev v danej lokalite, vedia sa zúčastňovať na bohoslužbách spôsobom primeraným ich veku.

10. Dokážu pomenovať základné pravidlá úspešného spoločného života a aplikovať ich na svoj vlastný život.

11. Vedia používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.

Ako príklad môžeme jednotlivé ciele rozdeliť do obsahových komponentov, a to:

Obsahový komponent	Ciele vzdelávania 1. cyklu
Boh a človek	<ul style="list-style-type: none">• vyjadriť jedinečnosť človeka;• oboznámiť sa so základnými otázkami kresťanskej viery v Boha;• dokážu chápať kresťanskú vieru v trojjediného Boha;• komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k nemu.
Ježiš Kristus	<ul style="list-style-type: none">• podať základný opis príbehu o Ježišovom narodení, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní;• vedia opísať, ako sa Ježiš stretával s ľuďmi.
Písmo sväté	<ul style="list-style-type: none">• vedia opísať základnú štruktúru Biblie;• dokážu pomenovať základné prvky biblického rozprávania o Bohu.
Cirkev a sviatosti	<ul style="list-style-type: none">• dokážu opísať miestne spoločenstvo ako cirkev v danej lokalite, vedia sa zúčastňovať na bohoslužbách spôsobom primeraným ich veku.
Kresťanský život	<ul style="list-style-type: none">• dokážu pomenovať základné pravidlá úspešného spoločného života a aplikovať ich na svoj vlastný život;• vedia používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.

Príklad vymedzenia obsahu NAV/NAB pre prvý ročník v rámci 1. cyklu

1. ROČNÍK	
1. BOH A ČLOVEK	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Vnímať druhých ľudí s rešpektom a oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých.	Ja a môj svet - vnímanie svojho miesta v rodine, budovanie vzťahov v rodine, - svet okolo mňa, moje priateľstvá a vzťahy - vzájomná komunikácia
Vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou.	Boh Stvoriteľ - poznávanie Boha cez stvorenie, - vyjadrenie radosti a vďaky za dar stvorenia
Zdôvodniť hodnotu človeka ako jedinečného Božieho stvorenia.	Jedinečnosť Božieho dieťaťa - uvedomenie si svojej jedinečnosti, svojich darov a schopností
Vymedzenie obsahu: štátne školy (10 h)/cirkevné školy (20 h)	
<p>1.1 Ja a môj svet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ďakujeme za prázdniny ▪ Patrím do rodiny, moje miesto v rodine ▪ Úlohy a pravidlá v rodine ▪ Ďakujeme za rodičov ▪ Ja a škola – spolužiaci, nové priateľstvá a spoznávanie nového prostredia ▪ Svet okolo mňa – kde bývam, kam rád chodím, budovanie vzťahov. ▪ Komunikácia v rodine, v škole a inými ľuďmi <p>1.2 Boh Stvoriteľ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Boh je Stvoriteľ – Boha poznávame prostredníctvom stvorenia ▪ Ďakujeme za svet v ktorom žijeme ▪ Chránime Božie dielo – ochrana prírody <p>1.3 Jedinečnosť Božieho dieťaťa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Som jedinečné stvorenie - moje dary a schopnosti, čo dokážem a čím som obdarovaný je darom od Boha ▪ Ako so svojimi darmi/talentami narábam? Ako ich využívam? 	

2. JEŽIŠ KRISTUS

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Interpretovať biblické príbehy z Ježišovho života	Pán Ježiš prichádza - poznanie biblických príbehov, ktoré rozprávajú o živote Ježiša Krista
Posúdiť hĺbku Ježišovej lásky a odpustenia hriechov.	Pán Ježiš pomáha - objavovanie moci Ježiša Krista na základe Jeho zázrakov a uzdravení
Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta, ale aj osobného Priateľa.	Záchranca pre svet - poznanie potreby Ježišovej lásky k človeku aj svetu a potrebu odpustenia hriechov v živote človeka
Vymedzenie obsahu: štátne školy (10 h)/cirkevné školy (20h)	
2.1 Pán Ježiš prichádza <ul style="list-style-type: none">▪ Zvestovanie narodenia Ježiša▪ Narodenie Ježiša▪ Pastieri▪ Mudrci▪ Útek do Egypta▪ 12-ročný v chráme	
2.2 Pán Ježiš pomáha <ul style="list-style-type: none">▪ Povolanie učeníkov▪ Svadba v Káne Galilejskej▪ Bohaté lovenie rýb▪ Nasýtenie zástupov▪ Búrka na mori	
2.3 Záchranca pre svet <ul style="list-style-type: none">▪ Veľká noc – pamiatka Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania▪ Veľká noc v našej rodine	

3. PÍSMO SVĚTÉ	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Tvorivo interpretovať vybrané biblické príbehy	Biblia hovorí o Bohu - získanie základných znalostí o Biblii ako Božom slove, v ktorom sa nám zjavuje Boh
Vymedzenie obsahu: štátne školy (2 h)/cirkevné školy (4 h)	
3.1 Biblia hovorí o Bohu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biblia – kniha, ktorá hovorí o Pánu Bohu ▪ Predstavenie Biblie a jej obsahu ▪ Rôzne druhy Biblií 	
4. CIRKEV A SVIATOSTI	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Pomenovať čo sa nachádza v kostole	Božia rodina - poznanie cirkvi (cirkevného zboru) vo svojom okolí
Posúdiť význam nedele a cirkevných sviatkov v živote kresťana	Slávime sviatky - chápanie dôležitosti nedele a cirkevných sviatkov v živote kresťana
Vymedzenie obsahu: štátne školy (4 h)/cirkevné školy (8 h)	
3.1 Božia rodina <ul style="list-style-type: none"> ▪ Náš cirkevný zbor ▪ Kostol – miesto stretávania sa kresťanov, ▪ Čo sa nachádza v kostole? 	
3.2 Slávime sviatky <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedeľa – sviatočný deň, oslava Ježišovho zmŕtvychvstania ▪ Ako slávime nedeľu? ▪ Sviatky a ich zmysel – Vianoce, Veľká noc ▪ Ako slávime sviatky v našej rodine? 	

5. KREŠŤANSKÝ ŽIVOT

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Tvorivo interpretovať vlastné modlitby a chápať ich ako vyjadrenie svojho vzťahu k Bohu	Modlitba - objavovanie hĺbky modlitby ako prejavu viery a dôvery v Boha
Zdôvodniť význam vzťahov v rodinách, spoločensťve a cirkvi	Učíme sa spolu žiť - uvedomenie si prejavu vlastného správania a konania a jeho dôsledky pre nás a našich blízkych
Vymedzenie obsahu: štátne školy (7 h)/cirkevné školy (14 h)	
5.1 Modlitba <ul style="list-style-type: none">▪ Modlitba – komunikácia s Bohom▪ Kedy sa modlíme?▪ Za čo / za koho sa môžem modliť?▪ Druhy a formy modlitby 5.2 Učíme sa spolu žiť <ul style="list-style-type: none">▪ Autority - úcta k rodičom a blízkym.▪ Ako môžem prejavíť lásku k ľuďom?▪ Čo sú pravidlá a na čo slúžia?▪ Hranice a pravidlá – na čo slúžia?	

Príklad vymedzenia obsahu NAV/NAB pre druhý ročník v rámci 1. cyklu

2. ROČNÍK	
1. BOH A ČLOVEK	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť života	Boh sa dáva poznať - identifikovanie Boha na základe biblických právd - poznanie príbehu o prvých ľuďoch - vnímanie čo je hriech a aké sú jeho následky
Posúdiť dôležitosť Božej prítomnosti v živote človeka	Vzťah Boha a človeka - interpretovanie vybraných biblických príbehov Starej zmluvy Komunikujeme s Bohom v modlitbe - uvedomenie si potreby dôležitosti modlitby - poznávanie Modlitby Pánovej
Vymedzenie obsahu: štátne školy (12 h)/cirkevné školy (24 h)	
<p>1.4 Boh sa dáva poznať</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Boh stvoril svet a všetko v ňom ▪ Prví ľudia – Boh sa dáva poznať ľuďom ▪ Hriech – neposlušnosť voči Bohu ▪ Kain a Ábel – vzťahy medzi súrodencami ▪ Noách – dôvera v Boha <p>1.5 Vzťah Boha a človeka</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Povolanie Abraháma - ▪ Abrahám a jeho rodina ▪ Izák a Rebeka ▪ Ézav a Jákob ▪ Jákob uteká pred bratom ▪ Jákob v službe ▪ Jákobova rodina ▪ Jákob sa stretáva s bratom - odpustenie <p>1.6 Komunikujeme s Bohom v modlitbe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Modlitba a jej význam v živote človeka ▪ Modlitba Pánova – vzor modlitby 	

2. JEŽIŠ KRISTUS

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta, ale aj osobného Priateľa.	Záchranca pre svet - poznanie potreby Ježišovej lásky k človeku aj svetu a potrebu odpustenia hriechov v živote človeka.
Posúdiť hĺbku Ježišovej lásky a odpustenia hriechov.	Pán Ježiš uzdravuje - poznanie biblických príbehov, ktoré rozprávajú o živote Ježiša Krista

Vymedzenie obsahu:

štátne školy (10 h)/cirkevné školy (20h)

2.1 Záchranca pre svet

- Narodenie Jána Krstiteľ a
- Ján krstí Ježiša
- Ježiš a učeníci
- Vianoce – narodenie Spasiteľa
- Veľká noc – obeť Ježiša Krista a Jeho zmŕtvychvstanie

2.2 Pán Ježiš uzdravuje

- Uzdravenie 10 malomocných
- Uzdravenie stotníkovho sluhu
- Slepec pri Jerichu

3. PÍSMO SVÄTÉ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Opísať Bibliu ako knihu ktorá hovorí o Bohu.	Biblia – Kniha kníh - predstavenie o čom hovorí Biblia, moja Biblia - interpretovanie vybraných biblických príbehov

Vymedzenie obsahu:

štátne školy (1 h)/cirkevné školy (2 h)

3.1 Biblia – Kniha kníh

- Biblia – kniha, ktorá hovorí o Pánu Bohu
- Moja Biblia – druhy Biblií

4. CIRKEV A SVIATOSTI	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Pomenovať čo sa nachádza v kostole	Žijeme v spoločenstve - vnímanie cirkvi ako miesta, kde patrí aj ja
Posúdiť význam nedele a cirkevných sviatkov v živote kresťana	Slávime sviatky - chápanie dôležitosti nedele a cirkevných sviatkov v živote kresťana
Vymedzenie obsahu: štátne školy (3 h)/cirkevné školy (6 h)	
3.1 Žijeme v spoločenstve <ul style="list-style-type: none"> ▪ Som Božie dieťa ▪ Krst svätý, krstní rodičia 3.2 Slávime sviatky <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedela – sviatočný deň, oslava Ježišovho zmŕtvychvstania ▪ Sviatky a ich význam – Vianoce, Veľká noc ▪ Ako slávime sviatky v našej rodine? 	
5. KREŠŤANSKÝ ŽIVOT	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Posúdiť potrebu dávania a prijímania lásky, odpustenia a prijímania sa navzájom	Pravidlá v živote - uvedomenie si prejavu vlastného správania a konania a jeho dôsledky pre nás a našich blízkych - osvojenie si Božieho zákona a konfrontovanie s vlastným konaním a životom
Zdieľať svoje myšlienky a postoje k osobnej viere veku primeraným spôsobom	Modlitba - formovanie návyku pravidelnej modlitby - a rôzne formy modlitby - svojenie si Modlitby Pánovej
Vymedzenie obsahu: štátne školy (7 h)/cirkevné školy (14 h)	

5.1 Pravidlá v živote

- Čo sú pravidlá a na čo slúžia
- Aké máme pravidlá v rodine/škole/skupine
- Pozdrav – prejav úcty
- Vďačnosť – za čo som vďačný a komu
- Pomoc – komu môžem slúžiť
- Zmierenie – dôležitosť odpustenia
- Spolupráca – na svete nie som sám

5.2 Modlitba

- Boh ma počuje a komunikuje
- Modlitba Pánova – Otčenáš
- Za čo sa môžem modliť

PRACOVNÁ VERZIA

Príklad vymedzenia obsahu NAV/NAB pre tretí ročník v rámci 1. cyklu

3. ROČNÍK	
1. BOH A ČLOVEK	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Posúdiť dôležitosť Božej prítomnosti v živote človeka	Boh vedie svoj ľud - interpretovanie vybraných biblických príbehov Starej zmluvy
Vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť života	Viera ako súčasť života - charakterizuje Božie vlastnosti, aký je Boh - zoznamuje sa s Trojicou svätou vo Vyznaní viery - uvažuje nad Božími prikázaniami (Desatoro)
Vymedzenie obsahu: štátne školy (11 h)/cirkevné školy (22 h)	
1.1 Boh vedie svoj ľud <ul style="list-style-type: none">▪ Jozef a jeho bratia▪ Jozef v Egypte▪ Jozef vo väzení▪ Jozef – správca Egypta▪ Narodenie Mojžiša▪ Boží plán s Mojžišom (Božie meno a horiaci ker)▪ Mojžiš pred faraonom▪ Mojžiš vedie svoj ľud▪ Vydanie Desatora▪ Jozua▪ Jozua a Jericho	
1.2 Viera ako súčasť života <ul style="list-style-type: none">▪ Aký je Boh?▪ Trojica svätá – Vyznanie viery▪ Božie pravidlá pre náš život (Desatoro)	

2. JEŽIŠ KRISTUS

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Posúdiť hĺbku Ježišovej lásky a odpustenia hriechov.	Pán Ježiš uzdravuje - interpretovanie biblických príbehov uzdravenia Ježišom Kristom na základe lásky a odpustenia
Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta, ale aj osobného Priateľa.	Pán Ježiš vyučuje - poznanie potreby Ježišovej lásky k človeku a svetu. - uvedomenie si dôležitosti odpustenia hriechov v živote človeka

Vymedzenie obsahu: štátne školy (10 h)/cirkevné školy (20h)

2.1 Pán Ježiš uzdravuje

- Uzdravenie v Betzede
- Uzdravenie hluchonemého
- Uzdravenie porazeného
- Ježiš uzdravuje aj mňa (od hriechov)
- Vianoce – sviatky narodenia Spasiteľa
- Veľká noc - význam Ježišovej obete pre nás

2.2 Pán Ježiš vyučuje (Podobenstvá)

- Podobenstvo o stratenej ovci
- O dvoch staviteľoch
- Milosrdný Samaritán
- O farizejovi a publikánovi
- O talentoch

3. PÍSMO SVÄTÉ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Opísať Bibliu ako knihu ktorá hovorí o Bohu.	Biblia – Kniha kníh - interpretovanie vybraných biblických príbehov - vyhľadávanie textov v Biblii podľa zadania

Vymedzenie obsahu: štátne školy (2 h)/cirkevné školy (4 h)

3.1 Biblia – Kniha kníh

- Delenie Biblie na Starú zmluvu a Novú zmluvu
- Orientácia v Biblii
- Biblia v médiách

4. CIRKEV A SVIATOSTI	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Chápať cirkev ako spoločenstvo veriacich v Ježiša Krista	Patríme do cirkvi - chápanie dôležitosti nedele a cirkevných sviatkov v živote kresťana
Vymedzenie obsahu: štátne školy (3 h)/cirkevné školy (6 h)	
3.1 Patríme do cirkvi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedeľa – oddelený deň na oslavu Boha ▪ Služby Božie ▪ Vianočný kruh ▪ Veľkonočný kruh ▪ Náš kostol 	
5. KRESŤANSKÝ ŽIVOT	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Vnímať potreby druhých ľudí a prejavíť im ochotu pomôcť Argumentovať medzi morálne správnym a nesprávnym konaním.	Žijeme vo vzťahoch - osvojenie si Božieho zákona a konfrontovanie s vlastným konaním a životom - uvedomenie si prejavu vlastného správania a konania a jeho dôsledky pre nás a našich blízkych
Vymedzenie obsahu: štátne školy (7 h)/cirkevné školy (14 h)	
5.1 Žijeme vo vzťahoch <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dôvera v Boha (Noách) ▪ Pomoc blížnym (Milosrdný Samaritán) ▪ Klamstvo a jeho dôsledky (Ézav a Jákob) ▪ Vzťahy medzi súrodencami (Kain a Ábel, Jozef, Ézav a Jákob) ▪ Odpustenie (Jozef a bratia, Ézav a Jákob) ▪ Vernosť a dôvera Bohu (Daniel, Jozef) ▪ Vďačnosť (Malomocný) 	

4. Ako dosahovať ciele vzdelávacej oblasti vo vyučovaní – praktické ukážky

Ukážka spracovania témy

1. cyklus

Komponent: Boh a človek

Téma: Stvorenie

Cieľ:

- Všímať si krásu sveta a vnímať človeka so svojimi schopnosťami a hranicami.
- Porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom a pojmom a primerane ich použiť.

Výkonový štandard: vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou

Obsahový štandard: poznávanie Boha cez stvorenie a vyjadrenie radosti a vďaky za dar stvorenia

V prvom cykle v komponente Boh a človek sa žiak v prvých ročníkoch v predmete náboženstvo/náboženská výchova stretáva so základnými Božími pravdami. Táto téma je zameraná na vnímanie žiaka a porozumenie toho, že príroda okolo nás nie je ľudským dielom, ale Božím. Aj v prvých ročníkoch základnej školy sú žiaci schopní rozlíšiť veci, ktoré sú stvorené (Bohom) a ktoré sú vytvorené (človekom). So žiakmi to na konci vyučovacej hodiny môžeme overiť v pracovných listoch, alebo ústne. Vyučovanie môže mať viacero aktivít, podľa výberu učiteľa, časového vyhradenia na túto tému, alebo schopnostiach žiakov pochopiť dané učivo.

Postup:

Žiakom kladieme jednoduché otázky typu:

- *Bez čoho nie je možný život na Zemi?*
 - *Predpokladané odpovede: slnko, voda, stromy, zvieratá, vzduch ...*

- *Skúste sa poobzerať po triede a nájdite mi veci, ktoré ste pred chvíľou povedali. Čo sa z toho nachádza v triede?*
 - *Predpokladané odpovede: vzduch, kvety, voda.*
- *A keď sa pozrieme z okna – čo tam vidíme? Je tam niečo, čo potrebujeme k životu?*
 - *Predpokladané odpovede: stromy, slnko, dážď, obloha, vietor, zvieratá, kvety...*
- *Zamysleli ste sa niekedy nad tým, odkiaľ to všetko máme? V Biblii je napísané, že všetko potrebné pre život stvoril Pán Boh pre človeka, aby sa z toho tešil a slúžilo mu to k životu. Všetko živé, ale aj neživé v prírode, na oblohe a okolo nás čo človek nedokáže vytvoriť je od Pána Boha. Človek nemá žiadnu moc, ani silu, ani schopnosť toto všetko stvoriť...Podme si o tom povedať viac.*

Učiteľ prostredníctvom ukážky z obrázkovej Biblie, alebo pripravenej prezentácie voľne prerozpráva príbeh stvorenia sveta. Podľa tohto príbehu čítame, že Pán Boh tvorí slovom a stvorenie je rozdelené na dni. Viac sa v tomto príbehu zameriavame na to, aby žiaci pochopili čo je stvorenstvo, pochopili, kto dáva život na zemi a bez čoho nie je možný život na zemi. Tiež sa zameriame na to, aby žiaci vedeli pochopiť význam slova „stvorené“ a „tvorené.“ Stvorenie nie je v kompetencii človeka, ale Pána Boha. Je to pre človeka činnosť, ktorej nie je schopný. To dokáže len Pán Boh. Nedokáže rozkázať stromu, ani nijakej rastlinke aby vyrástla. Nie je schopný zariadiť, aby strom zarodil dobré ovocie. Uvedomuje si, že každá rastlinka alebo živočích má v sebe život, ktorý človek nie je schopný dať. Človek dostal schopnosť tvoriť. Pán Boh mu dal rozum a schopnosti, ktorými dokáže kreatívne pracovať – vyrobiť a vytvoriť si z prírody to, čo potrebuje k životu, alebo mu jednoducho robí radosť. Ide o predmety, ktoré máme všade okolo seba, používame ich v každodennom živote. Týmto spôsobom žiakov navádzame na to, že človek je schopný vytvoriť mnoho vecí, vyrobiť množstvo predmetov, ale človek má hranice.

1. kapitola z 1. knihy Mojžišovej (Genesis)

Pán Boh videl, že zem bola pustá a smutná. Rozhodol sa všetko zmeniť...Prvé, čo sa Pán Boh rozhodol stvoriť bolo svetlo. Aj nám sa všetko najlepšie robí vtedy, keď máme svetlo. Pán Boh teda najskôr stvoril svetlo – to, čo je pre život nevyhnutné. Potom Pán Boh stvoril oblohu, ktorú oddelil od vôd. Všetko dôležité pre život človeka. Ale človek žije na zemi. Preto bolo dôležité

oddeliť vody od suchej zemi. Na zemi zakvitla tráva a stromy, stromy zarodili ovocie. Ovocie, kvety aj ostatné rastlinky v sebe ukrývali semenka, ktoré prinášali nový život. Všetko do seba krásne zapadalo. Potom Pán Boh stvoril to, čo je na oblohe - slnko, mesiac a hviezdy. Na zemi tak bola voda, obloha, suchá zem s rastlinstvom, mesiac, slnko a hviezdy. Ešte tam niečo chýba... Pod oblohou začali poletovať vtáky rôzneho druhu a vo vode začali plávať ryby a morské živočíchy. A čo na zemi? Pán Boh stvoril na zemi zvieratká rôzneho druhu... veľké, ale aj tie najmenšie. Na zemi bolo veľmi veselo. Všetko živé prinášalo radosť a všetko bolo veľmi krásne. Napokon Pán Boh stvoril ľudí – Adama a Evu. Vdýchol do nich dych života. Adam a Eva boli šťastní. Mali okolo seba krásnu prírodu, zvieratá a tešili sa z toho. Zároveň však dostali úlohu – starať sa o zem a prírodu, mohli jesť z jej plodov a ochraňovať ju.

Refexia:

Aktivita 1

Žiaci sa majú porozhliadnuť okolo seba a nájsť v triede veci, ktoré nie sú človekom vytvorené, ale stvorené. Opakom stvorenia je tvorenie ako činnosť človeka. Človek je schopný vytvoriť mnoho predmetov a vecí, ktoré mu slúžia v živote, alebo sú potrebné pre život.

Aktivita 2

Práca s pracovnými listami. V ukážke sú štyri druhy pracovných listov, ktoré sa môžu využiť podľa úrovne žiakov a ich schopnostiam. Najmenším žiakom je možné dať vypracovať pracovný list A, pri zmiešaných ročníkoch je možné využiť aj pracovné listy B, C a D.

A) Pracovný list (ukážka) – pre žiakov, ktorí nevedia písať

Úloha: vyfarbi tie obrázky, ktoré človek nedokáže vytvoriť – všetko, čo je stvorené.

B) Pracovní list (ukážka) – práca vo dvojici/skupine/samostatná (pre žiakov, ktorí vedia písať)

Úloha: Nájdi podľa písmen abecedy veci, ktoré sú Bohom stvorené (žltý stĺpec) a čo je človekom vytvorené (zelený stĺpec).

Čo je STVORENÉ		Čo je VYTVORENÉ	
A -	L -	A -	L -
B -	M -	B -	M -
C -	N -	C -	N -
D -	O -	D -	O -
E -	P -	E -	P -
F -	R -	F -	R -
G -	S -	G -	S -
H -	T -	H -	T -
CH -	U -	CH -	U -
I -	V -	I -	V -
J -	Z -	J -	Z -
K -		K -	

Po vypracovaní si žiaci môžu svoje slová porovnať, kto vymyslel najoriginálnejšie odpovede.

C) Pracovní list (ukážka) – vytváranie koláží (práca v skupinách)

Úloha: z časopisov vystrihnúť a nalepiť obrázky, ktoré patria do skupiny „Bohom stvorených,“ alebo „človekom vytvorených“.

D) Pracovní list (ukážka) – ako zo stvoreného môžeme vytvoriť nové

Úloha – poskladaj obrázky, ako zo stvoreného môžeme vytvoriť niečo, čo potrebujeme.

Obrázky môžeme vytlačiť a žiaci ich poskladajú v správnom poradí.

Správne riešenie:

Takýmto spôsobom môžu žiaci aj sami navrhnuť ďalšie príklady, kedy zo stvoreného vytvárame tvorené veci. Napríklad: strom – nábytok, bavlna – oblečenie, hlina – nádoby a pod.

Aktivita 3

Žiakov vedieme k ochrane stvorenstva a k ochrane prírody. Sami môžu navrhovať, akým spôsobom oni môžu prispieť k ochrane prírody.

Navrhni, akým spôsobom sa môžeme starať o stvorené veci a prečo.

Hodnotenie:

Ak hodnotíme predmet známkou – hodnotíme kognitívne vedomosti, napríklad veci stvorené a tvorené, prácu v pracovných listoch, nové návrhy a riešenie a ich prezentovanie, vysvetlenie nových slov v náboženskej terminológii (stvorenstvo, stvorenie). Tiež je možné hodnotiť aktivitu žiakov na vyučovaní, zapájanie sa do skupinovej práce, ale aj samostatnú prácu. Využívame sebahodnotenie žiakov, kde sami žiaci zhodnotia svoju prácu, čo sa im

podarilo, ale aj svoje slabšie stránky. Ak pracovali žiaci v skupinách, sami môžu porovnávať svoje výkony ako skupina, tvorivé riešenia a nápady, ale aj prezentovanie svojej práce.

V prípade, že predmet nie je hodnotený známkou, žiaci aj tak dostávajú spätnú väzbu na svoju prácu. Sami hodnotia v čom vynikali, hodnotia sa navzájom a nakoniec učiteľ zhodnotí ich prácu na vyučovaní. Hodnotenie je dobré ak prebieha počas celej hodiny a žiaci hodnotia svoje výkony, prípadne hľadajú riešenia na svoju korekciu.

PRACOVNÁ VERZIA

5. Na čo sa vo vzdelávacej oblasti zamerať pri hodnotení?

Hodnotenie žiakov patrí do výchovno-vzdelávacieho procesu, má mať motivačný a informačný charakter. O svojom hodnotení má byť žiak informovaný nielen na konci hodnotiaceho obdobia, ale aj priebežne. Klasifikácia predmetu NAB/NAV sa vykonáva známkou, alebo slovným hodnotením, prípadne ich kombináciou.

Pri hodnotení žiakov v predmete Náboženská výchova/Náboženstvo musíme rozlišovať, či sa jedná o štátnu školu, ktorej zriaďovateľ je mesto, alebo obec, alebo cirkevnú školu, kde zriaďovateľom pre tento typ školy je Evanjelická škola a. v. na Slovensku.

Predmet Náboženská výchova na štátnych a súkromných základných školách je **povinne voliteľným predmetom**. Riadi sa Školským zákonom č. 245/2008 § 55, § 56, § 57 a § 58 v znení neskorších predpisov a ďalšími usmerneniami schválenými MŠVVaŠ a vedením školy. Žiak, resp. zákonný zástupca žiaka si **každý rok môže stanoviť**, aký predmet bude žiak navštevovať – Náboženskú výchovu danej konfesie, alebo Etickú výchovu. Hodnotiť žiaka, ktorý prestupuje z jedného predmetu na iný podľa výberu je náročnejšie, ako pri ostatných predmetoch. NAV má v prvom rade **výchovný charakter**, pri ktorom dávame väčší dôraz na citovú (afektívnu) stránku, prežívanie, vnímanie, spoluprácu, vzájomné vzťahy a empatiu. Predmetom hodnotenia teda sú nielen samotné učebné výsledky žiaka a osvojené kompetencie, ale aj usilovnosť a osobnostný rast, vzájomná spolupráca a rešpektovanie práv iných osôb.

Cirkevné evanjelické školy majú predmet Náboženstvo, ktoré je **povinným predmetom** pre všetkých žiakov a spravidla tento predmet majú dve hodiny týždenne. Na začiatku školského roka pedagogická rada rozhodne o klasifikovaní alebo neklasifikovaní predmetu. Riadi sa Školským zákonom č. 245/2008 § 55, § 56, § 57 a § 58 v znení neskorších predpisov a ďalšími usmerneniami schválenými MŠVVaŠ a vedením školy. Každá škola by mala mať vypracovanú dokumentáciu o hodnotení predmetov, kde bude zahrnutý predmet NAB.

Podobne ako v ostatných predmetoch, aj v NAV a NAB sa môže hodnotenie žiaka vykonávať klasifikáciou, slovným hodnotením, alebo kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia. Forma hodnotenia žiaka v predmete je odsúhlasená pedagogickou radou. Stretávame sa

s tým, že na vysvedčení sa žiakom uvádza len „aktívne absolvoval“ , „absolvoval“ , alebo „neabsolvoval“.

Hodnotiť či nehodnotiť predmet?

Otázka týkajúca sa hodnotenia či nehodnotenia predmetu NAV a NAB je **nejednoznačná**, niektorí učitelia sú zástancami hodnotenia známku, alebo slovným hodnotením (na 1 . stupni), niektorí zasa hodnotenie známku, či slovným hodnotením odmietajú. Oba názory majú svoje pozitíva aj negatíva.

Predmet NAV a NAB má mať rovnaké postavenie medzi vyučujúcimi predmetmi ako ostatné predmety. Hodnotenie teda by malo byť súčasťou tohto predmetu a malo by mať hlavne motivačný charakter. Čo však na predmete hodnotiť, ak žiak nastúpil na tento predmet vo vyšších ročníkoch a chýbajú mu základné vedomosti, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch (cykloch)? Táto otázka sa jedná o štátne a súkromné školy, kde sa žiak, resp. zákonný zástupca rozhoduje každý rok aký predmet bude žiak absolvovať. Dá sa hodnotiť len to, čo sa „preberá“ na vyučovaní? Ako hodnotiť aktivitu žiaka, jeho záujem?

Pre stanovenie a naplnenie cieľov vyučovania musí **prísť k hodnoteniu, či zhodnoteniu**. Bez hodnotenia sa ani učiteľ ani žiaci nedostávajú ďalej. Avšak to, aký vzťah má žiak k Bohu a aká je jeho viera nie je úlohou učiteľa hodnotiť. Nakoniec, ani sa to hodnotiť nedá... Úlohou učiteľa je pomáhať žiakovi k vytváraniu si vzťahu k Bohu, k vytváraniu vzťahov k sebe navzájom, ale aj k sebe samému. Učiteľ je len „rozsievač semienok“ Božieho slova, ponúka ho žiakom, odpovedá na ich otázky, kladie im otázky, ktoré sú často hľadaním hodnôt a zmyslu života. Pri sporných otázkach (etické dilemy) im ponúka aj kresťanský pohľad v súlade s Božími pravidlami, o ktorých môžu premýšľať a diskutovať.

Učiteľ tohto predmetu musí zvážiť, **aké ciele chce so žiakmi naplňovať**. Ak bude viac **v rovine kognitívnej (merateľnej)** a stanoví si kritériá hodnotenia, tak **bude hodnotiť známku**. Hodnotí učebné výsledky žiaka, ktoré sú v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, čo sa naučil, čo vie pomenovať, porovnať, navrhnúť, aplikovať, vytvoriť. Hodnotenie môže byť tiež vo vytvorení rôznych projektov, návrhov, činností, aktivít. Hodnotí samostatný prejav žiaka, spracovanie a prezentáciu zadaných úloh.

V afektívnej rovine už nehodnotíme. Nevieme zhodnotiť ako žiak vníma seba a ostatných, či sa v dostatočnej miere usiluje o prosociálne správanie, ako aplikuje pravidlá morálneho správania a uvedomuje si dôsledky svojho konania, aké má názory na rôzne etické otázky, svetonázor, postoj a vzťah k Bohu, zmysel života, ako prežíva svoju vieru, vníma Bibliu ako Božie slovo a podobne. Učiteľ nehodnotí návštevy služieb Božích a ďalších cirkevných aktivít mimo školského vyučovania.

Podklady k hodnoteniu sa získavajú pozorovaním žiaka a jeho výkonu a prípravy, prípadne písomným či ústnym overovaním, samostatnými prácami, testami, praktickými prácami či portfóliom žiaka. Ak chceme aby hodnotenie malo motivačný charakter, **všimame si pozitívne stránky žiaka**, jeho snahu a aktivitu na vyučovaní, spoluprácu s ostatnými a zadanej úlohe, sledujeme jeho vnútornú motiváciu.

Hodnotenie žiakov pri dosahovaní cieľov v jednotlivých cykloch

1. cyklus má stanovené ciele, ktoré **uvádzajú žiaka do náboženskej gramotnosti**. Možno po prvý krát sa stretávajú s náboženským jazykom a pochopeniu významu jednotlivých výrazov, cirkvou a jej pôsobením v ich okolí. Sú vedení od poznaného (rodina, domov, príroda, človek) k významu a pochopeniu základných otázok kresťanskej viery.

Pri hodnotení žiaka v 1. cykle sa zameriame na:

Boh a človek	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadrenie svojej jedinečnosti - kto je, aký je... - poznávanie Boha cez stvorenie, vnímanie prírody ako dar a vyjadrenie vzťahu k nej, - pomenovanie základných právd o Bohu a jeho diele.
Ježiš Kristus	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukovanie základných právd o Ježišovi a jeho živote, - opísanie vybraných biblických príbehov z Ježišovho života, - pomenovanie čo je hriech a aké sú jeho dôsledky, - vnímanie potreby odpustenia ako dôležitej súčasti kresťanského života.
Písmo sväté	<ul style="list-style-type: none"> - opísanie Biblie ako Božieho slova, - reprodukovanie vybraných biblických príbehov Starej zmluvy a Novej zmluvy,
Cirkev a sviatosti	<ul style="list-style-type: none"> - opísanie čo je cirkev a jej aktivity a úlohy, - opísanie svojho miestneho cirkevného zboru, - pomenovanie kresťanských sviatkov a ich významu, - charakterizovanie miesta stretávania kresťanov – kostola.
Kresťanský život	<ul style="list-style-type: none"> - pochopenie dôležitosti vzájomnej komunikácie, úcty a dobrých vzťahov, - definovanie rodiny a jej úloh, dôležitosť vzťahov v rodine a vo svojom okolí, - definovanie čo je modlitba a jej formy, - posúdenie potreby dávania a prijímania lásky a odpustenia, - aplikovanie poznaných vedomostí a zručností do svojho okolia v rodine, škole a pod.

2. cyklus je zameraný na **zvládnutie základov náboženskej gramotnosti**. Žiaci, ktorí navštevovali predmet NAV by mali mať zvládnuté základy náboženskej gramotnosti. Stanovené ciele postupne gradujú do vyššej úrovne.

Pri hodnotení žiaka v 2. cykle sa zameriame na:

Boh a človek	<ul style="list-style-type: none"> - uplatnenie vedomostí o Bohu a jeho diele na základe poznania vybraných textov z Biblie, - charakterizovanie Boha v troch osobách, - diskutovanie o rôznych názoroch na Boha a jeho konanie vo svete, - pomenovanie rôznych predstáv o Bohu.
Ježiš Kristus	<ul style="list-style-type: none"> - orientovanie sa v základných udalostiach Ježišovho života, - opísanie zmyslu Ježišovej obete na kríži pre kresťanov, - pomenovanie kto je nasledovník Ježiša Krista, učeník.
Písmo sväté	<ul style="list-style-type: none"> - orientovanie sa v základnom delení Biblie, - vyhľadanie textov v jednotlivých knihách Biblie, - poznanie vybraných príbehov Starej zmluvy a Novej zmluvy.
Cirkev a sviatosti	<ul style="list-style-type: none"> - opísanie vzniku cirkvi, - pomenovanie úloh cirkvi a jej poslania, - orientovanie sa v cirkevných sviatkoch a ich význame, - identifikovanie základných symbolov používaných v kresťanstve,
Kresťanský život	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky, - opísanie Boha a jeho vlastností, komunikácia s Bohom, - poznanie Modlitby Pánovej a pomenovanie jednotlivých prosieb, - zapájanie sa do práce na jednotlivých činnostiach.

V **3. cykle** ide o **prehľovanie náboženskej gramotnosti**. Žiaci môžu prepájať vedomosti nielen z predmetu NAV a NAB, ale aj iných predmetov súvisiacich s obsahom učiva (Dejepis, Geografia, Občianska náuka a iné).

Pri hodnotení žiaka v 3. cykle sa zameriame na:

Boh a človek	<ul style="list-style-type: none"> - prehľbenie vedomostí o Bohu a Trojici svätej, - identifikovanie svojej viery, významu viery v živote človeka, - porovnanie konania biblických postáv a ich dôsledky,
Ježiš Kristus	<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodnenie Ježišovej obete vo vzťahu človeku a svetu, - porovnanie božskej a ľudskej podstaty Ježiša Krista, - orientovanie sa v historickej epoche Ježiša Krista, - identifikovanie učenia Ježiša Krista v porovnaní s inými náboženstvami,
Písmo sväté	<ul style="list-style-type: none"> - orientovanie sa v biblických textoch Starej zmluvy a Novej zmluvy, - charakterizovanie Biblie ako Božieho slova, - vyhľadávanie a orientácia biblických textov ,
Cirkev a sviatosti	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovanie cirkvi ako spoločenstva veriacich v Ježiša Krista, - opísanie svojho cirkevného zboru, - poznanie významných osobností v dejinách cirkvi a spoločnosti, - poznanie sviatosti ECAV a ich význam pre kresťana, - opísanie potreby diakonie, charity, misie,
Kresťanský život	<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodnenie významu Zákona (Desatora) a evanjelia pre kresťana, - zhodnotenie čo je porušovanie Desatora a jeho dôsledky, - porovnanie a vymenovanie hlavných znakov svetových náboženstiev, - charakterizovanie rôznych náboženstiev, spoločností a siekt.

Pri stanovení kritérií hodnotenia by mal učiteľ uvažovať nad cieľmi, stanoviť si ich tak, aby v nich bola zastúpená rovina kognitívna (merateľná), ale nesmie chýbať rovina afektívna (nemerateľná) a psychomotorická. Čo môže hodnotiť známkou, a čo sa hodnotiť nedá. Najvyšším cieľom je získať žiaka a nastaviť jeho vnútornú motiváciu pre prácu na vyučovaní aj mimo školy.